

noususos del temps alaciotat

El temps de les persones ha esdevingut un dels eixos fonamentals d'un nou model social.

Cal avançar per a aconseguir que la relació entre la vida laboral, la vida personal i la vida familiar prengui una nova dimensió, amb la finalitat de situar el temps de les persones, i no només el temps laboral, en el centre d'un nou model d'articulació social.

Les persones augmentem el nostre benestar i la ciutat funciona millor quan podem harmonitzar el temps laboral, personal i familiar d'acord amb les diferents etapes de la nostra vida.

A Barcelona estem posant en marxa iniciatives per atendre les necessitats que teniu els ciutadans i les ciutadanes per poder gestionar el temps de tots plegats de forma més eficaç. Per això estem fent estudis i desenvolupant experiències encaminades a adequar el temps de la ciutat a les vostres necessitats. Per exemple: hem fet un estudi del temps de la ciutat i com els ciutadans i les ciutadanes utilitzen el temps; hem creat un debat familiar sobre les activitats infantils educatives i de lleure al barri; hem obert els patis de les escoles de diferents barris els caps de setmana, etc.

Volem facilitar que els ciutadans i les ciutadanes pugueu aprofitar millor el temps i distribuir-lo de manera harmònica entre els diferents àmbits de la vostra vida.

Volem que el vostre temps marqui el ritme de la ciutat.

Jordi Hereu
L'Alcalde de Barcelona

Adequar el temps de les ciutats a les necessitats de les persones fa que cadascú senti que el temps no és quelcom que li manca per sentir-se millor, sinó que és quelcom del què pot disposar per distribuir-lo de manera harmònica entre els diferents àmbits de la seva vida.

El temps és una percepció subjectiva i una qualitat objectiva que podem estudiar, ordenar i planificar per tal de millorar la vida al barri i al conjunt de la ciutat. La civilització grega va descriure molt bé aquestes dues dimensions: Chronos, la mesurable, constant i normalitzada; Kairos, la qualitativa, subjectiva i modificable que representa l'equilibri entre els ritmes dels espais dedicats al treball, a l'oci, al son i a les relacions amb les persones. Dimensió que havíem oblidat.

Des de la Regidoria dels Nous Usos del Temps a la Ciutat estem desenvolupant estudis i experiències, per tal que l'eix de l'entramat de la vida urbana sigui el temps de les persones a través del desenvolupament de les polítiques dels Usos Socials de Temps.

Imma Moraleda
Regidora Nous Usos del Temps

Temps i ciutadania

Avui dia, la necessitat de coordinar els diferents temps urbans és un repte indefugible, que cal tenir en compte per aconseguir un millor equilibri entre desenvolupament econòmic i cohesió social.

L'Ajuntament de Barcelona ha posat en marxa un paquet de mesures i accions dirigides a incidir en les noves organitzacions dels temps a la ciutat, i en més adequació dels horaris i dels usos urbans, per ajustar-los als ritmes de vida de la ciutadania.

Assumir una tasca tan innovadora, que afecta la gestió i el funcionament urbà, requereix una nova forma d'observar la realitat quotidiana, nous plantejaments i noves solucions. Es tracta de repensar la ciutat en clau dels temps, tenint en compte la necessitat de la població de conciliar els diferents temps i de vertebrar-los dins de l'espai urbà.

Sensible als fenòmens emergents i amb ferma voluntat d'aportar respostes eficaces, l'Ajuntament ha emprès el camí de les noves polítiques del temps, amb l'objectiu de dissenyar un model de ciutat que tingui en compte les necessitats dels temps de les persones per millorar la qualitat de la vida quotidiana.

L'Ajuntament de Barcelona crea la Regidoria dels Nous Usos Socials del Temps, que impulsa i coordina un programa destinat a implementar les polítiques del temps a la ciutat.

El pla d'actuació municipal de l'Ajuntament de Barcelona recull tot un seguit de mesures d'organització dels temps a la ciutat que abasten diferents àmbits de la gestió municipal.

Propostes recollides en el Pla d'Actuació Municipal 2003-2007:

- 1 Impulsar l'ús cívic de l'espai públic adequat als nous usos socials del temps.
- 2 Fomentar la creació de xarxes per a la convivència.
- 3 Afavorir l'adequació dels horaris, els espais, els equipaments i els serveis municipals a les noves necessitats socials en l'ús del temps.
- 4 Analitzar constantment les realitats emergents.
- 5 Aprofundir en la Barcelona Participativa, amb noves xarxes que ajudin a conciliar els diferents usos del temps i espais de la ciutat.
- 6 Fer que a Barcelona compartir i conciliar sigui el model.
- 7 Avançar en la plena ocupació, la cohesió social, mitjançant un mercat de treball més inclusiu, la qualitat i la seguretat en l'ocupació, la salut laboral i la conciliació.
- 8 Prosseguir en l'agilització i l'eficiència de l'administració a facilitar una millor informació, més pròxima i personalitzada.

Les polítiques del temps

La irrupció de les noves organitzacions del temps a Europa, és una de les grans transformacions urbanes de les darreres dècades. És a la ciutat on s'expressen més clarament les demandes i les disfuncions d'una diversificació i individualització dels horaris i els ritmes de vida de la població.

El desenvolupament de les ciutats ha tingut el seu epicentre en el temps laboral. Els darrers canvis socials, amb la incorporació de la dona al mercat de treball, la prolongació de l'esperança de vida, la millora del benestar, les noves tecnologies, etc., estan modificant el model, amb millores i avenços fins fa poc inimaginables, però també, paradoxalment, amb noves dificultats, com la de conciliar els temps de treball, el familiar i el personal.

Els canvis en els nous ritmes de vida demanen un replantejament dels models d'organització i planificació de la ciutat.

Les oficines del Temps

Per dur a terme aquestes polítiques, les ciutats d'arreu d'Europa dissenyen programes específics i creen les oficines del Temps.

Les oficines locals del Temps són les encarregades de coordinar i executar les polítiques que s'impulsen des del govern de la ciutat.

Treballen de manera transversal, tant en els continguts dels projectes, ja que afecten diferents aspectes de la vida en societat, com en la seva implementació, ja que requereixen la participació de les diferents àrees de l'administració i del màxim nombre possible d'agents socials.

El treball de les oficines del Temps gira al voltant de tres eixos:

- Estudi i observació de la ciutat
- Concertació i coordinació d'implementació de projectes
- Difusió i sensibilització dels usos del temps a la ciutat

L'escenari barceloní

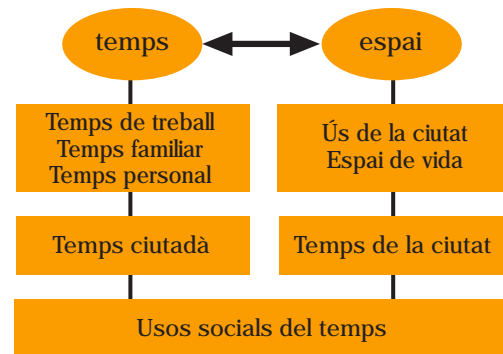
La intensificació de les activitats en el propi barri és un valor en alça en una societat on el temps esdevé un bé escàs i limitat.

Les característiques dels individus i les seves circumstàncies vitals condicionen els usos socials del temps. Es pot dir que hi ha tantes maneres d'articular el temps com persones.

Per tant, l'ús del temps a la ciutat no és homogeni i evidencia clares diferències segons quina sigui l'activitat, el sexe i l'edat. Els usos socials del temps a Barcelona es diferencien també segons els grups socials i depenen, en gran part, de la vertebració i l'ús que es fa del territori urbà.

La ciutat esdevé un escenari que cal interpretar des del vector espai/temps, des de la relació entre els temps de la ciutadania i la ciutat, com espai de vida quotidiana.

El temps de la ciutadania

L'organització de la vida quotidiana i l'activitat laboral, personal i familiar determinen el temps de barcelonins i barcelonines.

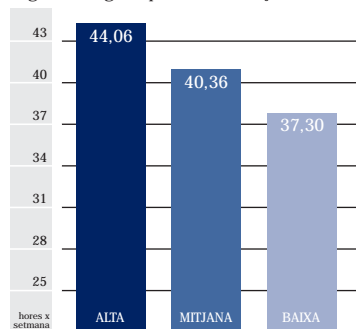
Temps de treball remunerat

És l'eix central del temps de vida, amb una dedicació mitjana de 40,24 hores setmanals.

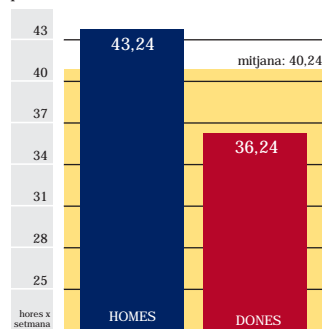
- El temps d'ocupació laboral presenta diferències significatives segons categoria professional, sexe i distribució de la jornada laboral.

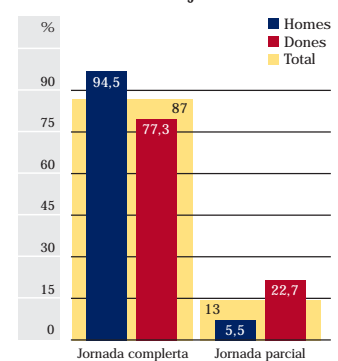
Hores treballades segons categoria professional (mitjana setmanal)

Hores treballades per sexe

Distribució de la jornada

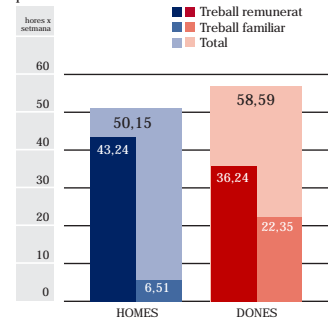

Temps familiar i domèstic

Temps de treball i tasques familiars que, malgrat que s'observa una lenta transformació, recau majoritàriament en les dones.

- Esfera temporal que ocupa una mitjana de 2,9 hores diàries, amb dedicacions desiguals entre sexes. Les dones tripliquen el temps que hi dediquen el homes.

Total temps de treball per sexes

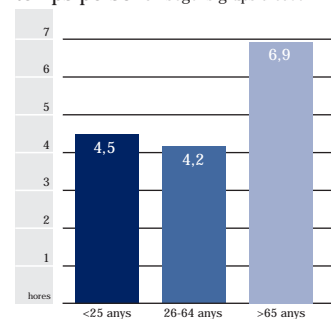

Temps personal

Condicionat per les càrregues de treball, s'incrementa fins al 34% la població que percep aquest temps com a escàs.

- Reconegut com a temps lliure i d'oci, presenta, pel conjunt de la ciutadania, una distribució desigual segons les càrregues que s'associen a cada cicle vital.

Valoració de disponibilitat de temps personal segons grups d'edat

El temps de la ciutat

L'organització de la ciutat determina les estratègies de les persones en el desenvolupament de les seves activitats i ha d'oferir tantes possibilitats diferents com a models d'usos del temps.

Cadascuna de les activitats de la vida quotidiana té uns horaris associats que són el resultat de la gestió del temps per part de l'individu. Però aquests ritmes de la població no són homogenis i, malgrat que gran part de l'activitat es concentra entre les 9 del matí i les 9 del vespre, les ciutats d'avui no s'aturen.

L'ús de la ciutat

La ciutat és l'espai on es desplega la vida quotidiana. L'ús i el temps de la ciutat, com a territori, és on es desenvolupen les principals activitats que configuren els temps de la ciutadania.

Estretament lligat a l'ús que la ciutadania fa del seu temps, la localització i la conciliació territorial esdevé una qüestió clau per a la gestió del temps de les persones.

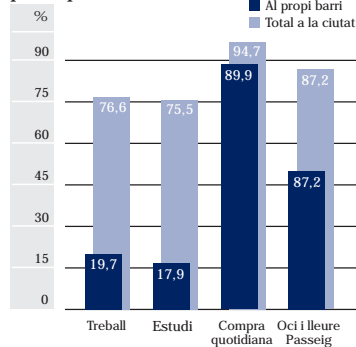
- Barcelona manté un elevat índex d'integració dins de la pròpia ciutat de les principals activitats de la població, i especialment en els barris.

- Els desplaçaments per a les activitats quotidianes determinen l'ús diferencial del territori i, així mateix, la distribució dels temps de la ciutadania.

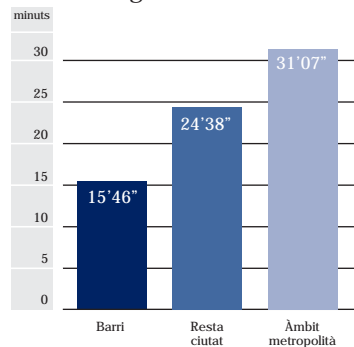
El 76,6% de les persones laboralment ocupades treballen dins de la ciutat.

El 71,7% dels desplaçaments al lloc de treball tenen una durada inferior a 30 minuts.

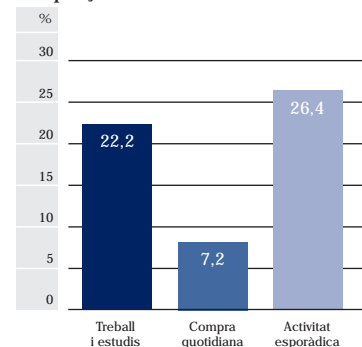
Lloc de realització de les principals activitats

Durada mitjana dels desplaçaments al treball segons la destinació

Principals motius dels desplaçaments

Nous Usos Socials del Temps a la Ciutat

Des de la Regidoria dels Nous Usos del Temps a la Ciutat estem realitzant estudis i desenvolupant experiències, per tal que l'eix de la vida urbana sigui el temps de les persones.

El programa NUST

La Regidoria dels Nous Usos Socials del Temps posa en marxa el Programa NUST com a instrument de planificació i execució de les polítiques del temps, amb l'objectiu d'impulsar, des dels principis de transversalitat, les actuacions que es deriven de les polítiques municipals orientades a millorar l'ús i l'organització del temps a Barcelona.

El repte és aconseguir que la relació entre la vida laboral, personal i familiar sigui harmònica i situar el temps de les persones, no només el temps laboral, en el centre d'un nou model d'articulació social.

Actuar per facilitar aquesta articulació comporta incidir en tot allò vinculat a l'organització del temps en la vida urbana, la fluïdesa dels serveis, la diversificació dels horaris i dels usos, la mobilitat, la planificació i el disseny dels espais urbans. És a dir, adoptar polítiques del temps.

Eixos d'actuació

Observació

Coneixement i anàlisi de la realitat

Intervenció

Experimentar i impulsar bones pràctiques

Concertació

Interlocució i col·laboració amb el conjunt d'agents implicats

Sensibilització

Generar debat i sensibilització

Principals actuacions

Temps de barri

El barri, principal referència quotidiana de la ciutadania, és l'espai de proximitat on hem posat en marxa iniciatives i experiències per fer compatibles els horaris laborals amb els escolars, les gestions a l'oficina del ciutadà, a l'entitat bancària, la compra al mercat, l'estada al parc i altres tasques presents en la nostra activitat quotidiana.

Temps de barri, temps educatiu compartit

12.000 alumnes de 49 centres educatius de 3 barris de la ciutat milloren l'oferta, l'horari i la qualitat de les activitats.

La intervenció, que es porta a terme en col·laboració amb la Fundació Jaume Bofill, té com a objectiu dissenyar i aplicar accions per construir un temps i un ús dels espais educatius col·lectius, que siguin més adequats a les necessitats de les famílies, i alhora fomentar l'articulació de xarxes educatives.

L'experiència pilot es porta a terme en barris de 3 districtes de la ciutat:

- Nou Barris. Prosperitat
- Sants-Montjuïc. Sants-Hostafrancs-La Bordeta
- Gràcia. Penitents-La Salut-Vallcarca-El Coll

Les escoles, les AMPA i les entitats participen en el diagnòstic, l'elaboració i l'aplicació de propostes:

- Informació a les famílies
- Activitats compartides
- Ús d'espais escolars
- Coordinació d'Associacions de mares i pares

La Marina, un espai per conciliar els temps

Una experiència pilot que incorpora la perspectiva dels usos del temps en el planejament urbà d'un barri en plena transformació.

Actuació transversal, en col·laboració amb la Fundació M. Aurèlia Campmay, que té en compte horaris de serveis, mobilitat interna del barri, ús multifuncional d'espais escolars, millora de la distribució dels serveis, mesures per a la conciliació, usos dels equipaments i espais públics.

- Anàlisi de la realitat existent
- Definició propostes d'actuació
- Experimentació d'accions

Principals actuacions

Temps de treball

El temps de treball remunerat continua sent l'eix que determina el temps de les persones. Moltes empreses duen a terme iniciatives per a una jornada laboral més flexible. El Pla Concilia, impulsat per l'administració central, i que compta amb el suport de sindicats, és l'exemple més recent d'un camí que ja sembla irreversible.

Temps per treballar, temps per viure

Iniciativa conjunta de l'Ajuntament de Barcelona i el Consell Econòmic i Social, per reflexionar i debatre, amb els agents socials, sobre els beneficis socioeconòmics de conciliar treball amb temps personal i familiar.

Hi destaca:

- Implicació de tots els agents socials
- Estudi teòric i pràctic
- Jornades de debat i presentació d'experiències europees
- Propostes d'acció i bones pràctiques a les empreses

Empreses flexibles i responsables

Iniciativa que pretén fomentar les pràctiques socialment responsables a les empreses.

Desplegament de les propostes de l'estudi amb l'inici d'un projecte pilot per impulsar bones pràctiques que afavoreixin la implantació de mesures de conciliació a les empreses.

Principals actuacions

Laboratori del temps

Observatori d'investigació per aprofundir en el coneixement de la realitat dels usos del temps a la ciutat. D'aquesta manera es disposa d'un instrument de prospectiva, anàlisi i experimentació amb la vinculació de diversos agents que treballen en aquest tema. Un instrument per difondre tendències, afavorir el debat i impulsar bones pràctiques.

Pla d'estudis

Institucions de reconegut prestigi participen en els treballs d'investigació.

La Universitat Autònoma de Barcelona, l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans, la Fundació Jaume Bofill i la Fundació Maria Aurèlia Capmany són algunes de les entitats que col·laboren en els treballs de recerca, investigació i opinió, per conèixer la situació general dels usos del temps a la ciutat, en aspectes com:

- L'ús social del temps a la ciutat
- L'organització del temps de treball
- L'ús de l'espai públic
- El temps d'educació no formal

Web i butlletí NUST

Dues eines de comunicació per fomentar el debat, la informació i la divulgació de bones pràctiques.

- El web, amb el suport de la Diputació de Barcelona, és un espai per experimentar i fer visibles les polítiques del temps: bcn.es/nust
- El butlletí NUST és un informatiu digital per difondre el més significatiu d'aquestes polítiques arreu d'Europa i de les actuacions del programa municipal: bcn.es/nust/butlleti

Dossiers del Temps

Col·lecció editorial de treballs monogràfics amb la intenció de sensibilitzar i estimular el debat.

Elaborats per especialistes i acadèmics amb experiència en els diferents àmbits, plantejats avui dia com a reptes dels usos dels temps en el món urbà:

- Temps i municipi
- Les TIC i l'ús dels temps
- Mobilitat, usos i ritmes
- Noves famílies i nous temps

Principals actuacions

Concertació i participació

Les Polítiques dels Usos Socials del Temps tenen una dimensió transversal, tant en el seu disseny i contingut, com en la seva aplicació. És necessària la participació i la implicació del màxim nombre possible d'agents: responsables polítics, tècnics municipals, ciutadania, entitats i empreses. L'objectiu és avançar conjuntament en l'elaboració de propostes i l'aplicació de noves actuacions.

L'ús social del temps a la Regió Metropolitana

Projecte, en col·laboració amb el Pla Estratègic Metropolità de Barcelona, que té com a objecte disposar d'informació sobre la relació entre l'ús socials del temps i el funcionament de la Regió Metropolitana de Barcelona i coordinar una taula de debat amb representants institucionals i socials de l'entorn metropolità.

Taules del temps

Implicació d'institucions i agents en la formulació de propostes.

Amb un enfocament transversal i amb la participació d'àrees municipals, institucions i agents socials per avançar conjuntament en l'elaboració de recomanacions i propostes relacionades:

- Noves organitzacions del temps de treball
- Temps educatiu
- Planejament urbà i serveis de proximitat

Xarxa de ciutats i pobles

Una iniciativa conjunta entre l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Barcelona.

Vint-i-cinc municipis i un consell comarcal integren la xarxa.

Incentivar la reflexió comuna en aquest àmbit de la política local.

La cooperació mancomunada, la cooperació interinstitucional i la cooperació amb els agents socials són les eines i els eixos bàsics d'actuació d'aquesta gestió en xarxa.

noususos
deltemps

Programa NUST
Carrer Llacuna 159-161
08018 Barcelona
Tel. 93 291 88 98
laboratorideltemps@mail.bcn.cat
www.bcn.cat/nust